

MŪSU LIETUVA

NR. 20 (1707) – SEMANÁRIO – 1981 GEGUŽĖS - MAIO 21 D. 15 Cr. – Rua Juatindiba, 28 – Caixa Postal 4421 - 01000 SÃO PAULO Tel. 273-0338

SMURTAS – VISUOMENĖS VAISIUS

Visus sukrėtė nelauktas, netikėtas, neįsivaizduojamas mostas – šauti į Popiežių, pasikėsinti į gyvybę to, kuris visus gina, visiems tik gero nori.

Kokie gali būti politiniai sumetimai – ne mums ir ne dabar tai spręsti. Mums tik tinka pabrėžti, kas, rodos, permažai buvo pabrėžta ar pastebėta, būtent, kad žudikas – jaunuolis, 23 metų vaikas. Jaunas ir tas, kuris šovė į JAV-bių prezidentą. Jauni ir visi kiti plėšikai ir žudikai, kurių vardais ir nuotraukom mirga šiandien pasaulio spauda.

Ką visa tai reiškia? Ar tai nėra koks ženklas?

Jaunimas – mūsų dabartinių šeimų vaikai. Jaunimas – mūsų šiandienės visuomenės vaisius. Gi kaip tik nuo vaisiaus, – jau prieš du tūkstančius metų mus mokė dieviškasis Mokytojas, – atpažįstamas medis, ar geras, ar blogas. Gi jei blogas vaisius, – o smurto veiksmai šiandien reiškiasi visu savo pasibaisėtinu intensyvumu, – ženklas, kad medis blogas, sugedęs. Taigi, jei nebūtų kitų ženklų, o vien tik šitas, jau ir to pakaktų teigti, kad visuomenė bloga, iškrypusi iš gero kelio.

Jaunimas – dinamiškas. Jis negali tūnoti be darbo, be užsiėmimo, be tikslo, be idealo; taip visai sugestų ir pasmirstų, kaip stovintis pelkių vanduo.

Ar visuomenė – o pagrinde šeima –, ar jaunimui duoda paspirtį į gera? Ar nurodo augštesnes vertybes, kurių užsi-moka siekti kad ir su pasišventimu bei auka? Ar ne verčiau nurodo vien tik gyvulišką "laisvę", pinigą, seksą, savimylą, savinaudą kaip vienintele gyvenimo vertybes?

Ar tėvai, savo žodžiu ir pavyzdžiu, yra jaunimui akstinas siekti augštesnio idealo? Ar nurodo, bent savo nusiteikimu ir gyvenimu, kaip yra jų pašaukimas ir pareiga, jaunimui kelią?

Be religijos nėra moralės, nėra doros. Be religijos – nėra Dievo, nėra pareigos, nėra pagarbos, nėra atsakomybės; gyvenimas neturi reikšmės, neturi prasmės; yra palaidas gyvenimas.

O jei kas nors drįstų nurodyti, žodžiu ir pavyzdžiu, kilnesnį gyvenimo tikslą, tokią reikia išbraukti iš gyvenimo – tiesiog nužudyti. Juk jis maišo, neleidžia "laisvai" gyventi.

O vistiek žmogus, kaip giliai įžvelgė iggi pradžioj nematęs gyvenimo tikslo Augustinas, Vėliau tapęs šventuoju Augustinu, (nukelta į 4-tą psl)

Uluro Mari I. Osservatore Romano

13 gegužės Šv. Tėvas buvo žiauriai sužeistas. Brazilijos lietuviai išreiškė savo pasipiktinimą tokiu gestu ir savo solidaruma Popiežiui su telegrama:

**A SUA SANTIDADE PAPA JOÃO PAULO II
CIDADE DO VATICANO**

**A COLONIA LITUANA DO BRASIL LAMENTA O ATENTA-
DO À SUA SANTIDADE E ROGA A DEUS PELO SEU PRON-
TO RESTABELECIMENTO**

Lietuvos nacionalinė
M.Mažvydo biblioteka

COMUNIDADE LITUANO-BRASILEIRA
JONAS TATARŪNAS – PRESIDENTE

SEMÁNARIO

MŪSŲ LIETUVA

"NOSSA LITUANIA"

Rua Juatindiba, 28 · Parque da Moóca · CEP 03124
São Paulo · Brasil Caixa Postal, 44 21 · CEP 01000
Diretor Responsavel: VYTAUTAS BACEVIČIUS
Administrador: STANISLAO ŠILEIKA
Redige Equipe Editorial · Fone: 273-0338

Metinė prenumerata Brazilijoje iki liepos mėnesio Cr\$ 750,00 Atskiro numerio kaina Cr\$ 15,00
Prenumerata paprastu paštu į užsienį: 25 Dol. Į P. Ameriką oro paštu: 32 Dol.
Prenumerata oro paštu Šiaurės Amerikon: 40 Dol. Į tolimus kraštus 50 Dol.
GARBĖS PRENUMERATORIUS Cr\$ 3.000,00 Vieno Numero GARBĖS LEIDĖJAS Cr. 1.500,00
Užuojautos, Sveikinimai ir Skelbimai (Anunčios) mokami už skilties (Coluna) centimetru po Cr. \$ 75,00
Už skelbimų kalbą ir turinį, Redakcija neatsako Rasiniai gražinami tik autoriui prašant.
Straipsnius ir Korespondencija Redakcija taiso bei tvarko savo nuožiūra.
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia Redakcijos bei leidėju nuomonę.
Čekius, Perlaidas ir administracinius laiškus rašyti " Francesco Gavénas " vardu.

Iš Lietuvos K. Bažnyčios Kronikos Nr. 45

ANTANO TERLECKO IR JULIAUS SASNAUSKO TEISMAS

(tęsinys iš praeito numerio)

Nuosprendis

Kaitinamieji varė antitarybinę propagandą ir agitaciją, siekiant susilpninti tarybų valdžią Lietuvoje. Gamino, daugino, kaupė ir platino antitarybinio turinio leidinius, laiškus, pareiškimus, kuriuos reakcinės užsienio organizacijos panaudojo savo šmeižikiškiems tikslams. Nors jie savo kaltę pripažino tik iš dalies, tačiau pilnai įrodyta: 1. 1975.XI. TERLECKAS parašo laišką TSRS VSK dėl tariamo jo persekiojimo. Laiške teigiama, kad TSRS žmonės persekiojami už savo politinius įsitikinimus, ir uždaromi į PSICH. ligonines. Laišką išplatino. 2/ 1979 m. įteikė PAŠKAUSKIENĖS laišką Sveikatos apsaugos ministrui, kuriame teigiama, kad žmonės už savo įsitikinimus uždaromi į psich. ligonines ir persekiojami. Tai įrodyta ligoninės gydytojo ir BASČIO parodymais. 3/ 1979 m. paruošė, daugino, platino, rinko parašus po kreipimusi į TSRS, VFR ir kitas organizacijas, kuriame teigė, kad Lietuvos įstojimas į TSRS yra okupacija. SASNAUSKAS padaugino ir išplatino šį dokumentą lietuvių kalba, o TERLECKAS ruošė šį dokumentą rusų k. Tai įrodo rašomoji mašinėlė ir kalkės lapai, rasti pas TERLECKĄ, o taip pat liud. ŠERKŠNO, NORKŪNO parodymai. 4/ SASNAUSKAS kartu su TERLECKU paruošė medžiagą leidiniui "Vytiš" Nr. 1. SASNAUSKAS daugino ir išplatino "Vytiš" Nr. 2 ir Nr. 3. Nėra įrodyta, kad TERLECKAS dalyvavo 2 ir 3 numerių leidime. "Vytyje" išspausdinti šie antitarybiniai straipsniai: "Laisvę reikia išsikovoti", "Lazdijuose diskriminuojamas kun. Gustaičio atminimas" ir kt. Straipsniuose šmeižiama tarybų valdžia. Įrodo SASNAUSKO prisipažinimas, daiktiniai įrodymai, ŠERKŠNO, PE-TRUŠKEVIČIENĖS liudijimas. 5/1979.

II TERLECKAS dalyvavo RAGAIŠIENĖS bute nelegalioje konferencijoje, kurioje pateikė šmeižikišką medžiagą apie tariamą Lietuvos okupavimą, persekiojimus. SASNAUSKAS paruošė ir išplatino medžiagą apie šią konferenciją. Įrodo liud. ČEREPANOVO ir BASČIO parodymai, kratos metu pas SASNAUSKĄ rastas aprašymas. 6/ Kaitinamieji paruošė ir išplatino RAGAIŠIO teismo proceso aprašymą. Įrodo rankraščiai ir spausdinti tekstai, rasti per kratą pas abu kaltinamuosius. 7/ TERLECKAS pateikė medžiagą, o SASNAUSKAS paruošė str. apie Vytauto paminklo būklę Jurbarke. Įrodo rankraščiai ir spausdinti tekstai, rasti pas SASNAUSKĄ. 8/ SASNAUSKAS paruošė ir padaugino protestus dėl PETKAUS ir TERLECKO areštų. Įrodo ekspertų išvados rasti kratos metu dokumentai. 9/ SASNAUSKAS parašė LKPCK laišką dėl tarnavimo armijoje ir dėl mirusiųjų pagerbimo, kuriuose šmeižikiškai teigiama apie tarybų valdžią Lietuvoje, sakoma, kad reikia gerbti tik tuos, kuriems ginklu rankose kovojo prieš tarybų valdžią. 10/ TERLECKAS iki 1977.VIII. 23 laikė platino įvairius antitarybinius leidinius ir straipsnius, savo paruošto leidinio "Laisvės šauklys" atskirus numerius, LKBK, "Aušros" leidinius (str. "Nušluostykite ašaras" ir kt.) Teiginys, kad ši medžiaga priklauso ne jam, o JOKUBYNUI yra nepagrįstas, nes įvairiose straipsnių vietose rasti rankraščiniai TERLECKO tekstai.

Antano TERLECKO ir Juliaus SASNAUSKO kaltė pilnai įrodyta. Jie dalinai prisipažino kaltais. Ateityje žada nedaryti antitarybinių veiksmų. SASNAUSKAS jaunas, žada mokytis, užsiimti visuomenei naudinga veikla. Jo sveikata silpna.

Skirti bausmė:

TERLECKUI 3 m. griežto režimo lagerio ir 5 m. tremties.

SASNAUSKUI 1,5 m. griežto režimo lagerio ir 5 m. tremties.

Atskira nutartis: Pranešti Vilniaus Universiteto rektoriui apie I kurso studento A. TUČKAUS netinkamą elgesį teisme.

V. PETKUS NOMINUOTAS NOBELIO TAIKOS PRĖMIJAI

Vasario 3 d. penki JAV-ių kongresmanai ir penki senatoriai, priklausantys Europinio Saugumo ir Bendradarbiavimo Komisijai, nominavo Viktorą Petkų, rusų fiziką Jurijų Orlovą, Rusijos žydų matematiką Anatolijų Ščaranskį, ir ukrainiečių poetą Mykolą Rudenką kandidatais 1981 m. Nobelio Taikos premijai. Savo laiške Nobelio Institutui, jie pabrėžė, jog minėtieji kandidatai "pašventė savo gyvenimus veiklai už taiką ir moralę".

Viktoras Petkus komisijos laiške vadinamas Lietuvos Helsinkio Grupės vadovu. Rašoma, kaip jis Permės lageryje Nr. 36-2 baudžiamas už savo religijos praktikavimą. Už savo "aktyvizmą" jis buvo neseniai nubaustas šešiais mėnesiais vienutėje "Ir vis dėlto", rašo nominuotojai. "Informacijos sriautas, kaip ir persekiojimai Tarybų Sąjungoje, tebesitęsia. Šių Sovietų Sąjungos piliečių veikla tapo moralinės drąsos ir pilietinės sąžinės pavyzdys kitų Helsinkio sutarties pasirašusių valstybių gyventojams... Už tokių asmenių pasiaukojimą ir pasišventimą jie nusipelno ypatingo pripažinimo, kurį tegali suteikti Nobelio Institutas".

ELTA

• Be lietuviškos spaudos nebus sąmoningos tautos.

Savaitei bėgant...

Alf. D. Petraitis

Gavau laišką iš Argentinos. Visuomet malonu gauti laiškus iš artimųjų ar pažįstamų. Šį kartą nepaprastas laiškas, o gi kvietimas. Vieša svarbiausių Argentinos lietuvių draugijų "Mindaugas" mini savo veiklos 50-metį. Kviečia į sukakties paminėjimą. Taigi "Mindaugui jau 50 metų.

Atsimenu, dar buvau nevedęs, kai pirmą kartą įžengiau į mindaugiečių salę Berisso mieste. Jau daug metų atgal, ir per tą laiką daug kas pasikeitė. Aš buvau neseniai atvykęs imigrantas svetimame krašte dar nekaio susikalbąs ispaniškai. Kaip ir visiems sunkus pradžios gyvenimas, darbo problemos ir kitokie imigranto sunkumai ir vargai. Bet ypač kas jaučiasi, tai savos aplinkos trūkumas. Visur jautiesi svetimtautis. Taigi, įžengiu, rodos, šiandien į "Mindaugo" draugiją. Buvo kokia tai šventė, nes pilna lietuvių. Sau kalba lietuviškai, lyg čia ne svetur gyvename, lyg čia būtų koks Lietuvos piliečių klūbas ar kokia šeimyniška šventė.

Įžengiau ir pasilikau. Negalėjau daugiau tos draugijos palikti. nežiūrint, kad gyvenau už kokios 60 kilometrų, visą laiką daugelio metų bėgyje kas savaitę dalyvavau susirinkimuose, šventėse, programose, vaidinimuose. Ir vestuvių dieną "Mindaugas" mane su žmona pasitiko prie ilgo stalo su duona ir druska, kaip reikia laikantis papročiu.

Po tiek metų mindaugiečiai vaikučiai pasidarė jaunuoliais. Šiandien jaunuoliai vyrai išaugo, šeimą sukūrė, vaikų vaikai laksto po draugijos patalpas. Daugumas senųjų mindaugiečių jau iškeliavo į Amžinybę. Tačiau vienas dalykas nepasikeitė: mindaugiečių dvasia liko ta pati. Prieš 50 metų jie vaidinimus statė, dainas dainavo, pamokas ruošė. Ir šiandien jie su tuo pačiu entuziazmu tebedirba. Veikia, rodos, laikas nepraejo. Dirba, rodos, niekas nepaseno. Priešingai dabar jaunoji karta užėmusi pagrindinius postus. Atrodo, kad pasirinkto vardo karaliaus Mindaugo dvasia apsistojo tose patalpose, nepavargstamos veiklos dvasia.

Per tuos 50 metų buvo tikrai daug padaryta. Mažai kas gali pasigirti, kaip mindaugiečiai visą laiką išsilaikę Dievo ir Tėvynės sargyboje. Jie niekuomet nepakeitė savo vėliavos, nors išgyveno įvairius laikus. Todėl manau, kad būtų laikas pradėti rašyti "Mindaugo" draugijos Argentinoje istoriją. Ji būtų reikšminga pamoka visiems. Gražus lietuviškos veiklos pavyzdys.

SKAITYK IR PLATINK

"MŪSŲ LIETUVA"

VII PAL Kongresas

Halina Mošinskienė

LIETUVIŠKAS ŠVIETIMAS BRAZILIOJE – II

Viena iš temų, kurias Brazilijos atstovai pristatė VII PALKo švietimo ir kultūros sekcijos nagrinėjimui. Referavo p. Aleksandras Bumblis (Rd.)

LIETUVIŠKA MOKYKLA BRAZILIOJE

Gausioje lietuvių emigracijoje 1926 – 1930 metuose, daugumas atvykusių į Braziliją susispietė S. Paulyje. Čia įsistigė pirmoji lietuvių parapija, pirmosios organizacijos, čia buvo pastatytos pirmosios lietuviškos mokyklos Lietuvos pinigais, atsiųsti kvalifikuoti mokytojai, inspektoriai, vadovėliai pagal tų laikų Švietimo Ministerijos nustatytą 6 pradžios mokyklos skyriams programą. Tokių mokyklų buvo šešios įvairiuose S. Paulo priemiesčiuose, kur buvo susispietę ateiviai lietuviai.

Kiek teko patirti iš pasakojimų, visose tose mokyklose buvo mokinių, nemažas skaičius jas baigę lietuviškai ne tik kalbėjo, bet mokėjo skaityti ir rašyti. Antram pasauliniam karui užėjus, Brazilijoje visos svetimtaučių mokyklos, valdžios potvarkiu, buvo uždarytos. Lietuviams teliko pastatai, kurie ilgainiui dėl ne visai aiškių priežasčių buvo palengva likviduoti. Liko tik trys pastatai, kurie dabar yra Lietuvių Sąjungos – Aliança žinioje.

Kai apie 1947 – 1950 metus į S. Paulį atvyko apie 200 pokario imigrantų, radosi mokyklinio amžiaus vaikai, kurių

tėvai namuose kalbėjo lietuviškai ir norėjo, kad vaikai lankytų lietuviškas pamokas. 1956 m. atvykus į S. Paulį kun. Juozui Šeškevičiui, jis visa jaunatviška energija ėmėsi organizuoti mokytojus ir mokinius V. Zelinoje prie lietuvių parapijos, susitaręs su Seselėmis Pranciškiečėmis, kurių daugumas tada buvo lietuvaitės. Seselės užleido savo gimnaziją ir mokyklą "popietinėms" pamokoms, kurios vykdavo 3 kartus savaitėje.

Dirbo 8 mokytojos (jų tarpe vienas mokytojas), dėstoma buvo lietuvių kalba, darbeliai ir dainavimas. Mokytojai dirbo be jokio atlyginimo, bet su dideliu entuziazmu. Buvo ruošiami įvairūs vieši pasirodymai tradicinių minėjimų proga, vaidinimai, deklamacijos, gyvi paveikslai, darbelių parodos.

Tuo pat laiku Vila Beloje, muzikas Jonas Kaseliūnas suorganizavo "Lietuvišku: popiečius", kur susirinkdavo apylinkėse gyvenantys lietuviukai. V. Anastasio mokykloje egzistavo, mokyto Stasio Kubiliūno (dabar jau mirusio) dėka, veiklus būrelis, kuris daugiausia pasirodydavo jo paties režisuotais vaidinimais scenoje.

Mokoje, L. Sąjungos žinioje, irgi kurį laiką veikė mokykla; joje mokytojavo rašytoja Karolė Pažeraitė, bet jai pasitraukus, mokykla nustojo egzistuoti. Maždaug iki 1965 metų, lietuviškas švietimas išsilaikė, išėjo vienos kartos jaunuolių laida, sakyčiau, susipratusių lietuvių.

Turėjome tame laikotarpyje du sekma dienio radijo pusvalandžius su lietuviškomis programomis, kuriose dalyvaudavo ir moksleiviai.

Deja, daugumas "pokario atvykėlių" išemigravo vėl iš Brazilijos į Šiaurės Ameriką. Nusmuko ir entuziazmas lietuviška

Grupė lietuvių stovyklautojų iš Brazilijos, Argentinos, Urugvajaus ir Kolumbijos jaunimo stovykloje prie Buenos Aires miesto, kur įvyko VII Pietų Amerikos lietuvių kongresas

Kultūrinė Kronika

JUOZO KAPAČINSKO ATSIMINIMAI "SPAUDOS BARUOSE"

Jurgis GLIAUDA

Dailus savo išvaizda tomelis "Spaudos baruose" - jau trečioji Juozo Kapačinsko atsiminimų dalis. Dvi pirmosios - "Siaubingos dienos" ir "Išėivio dalia" pelnytai sulaukė puikių atsiliepimų spaudoje. "Spaudos baruose" knygą išleido Čikagos Lietuvių Literatūros Draugija. Kreipdamasis į skaitytojus leidėjas pažymėjo: "Rašytinės medžiagos apie lietuvių išėivijos gyvenimą pas mus ne-gausu, todėl pagirtinas šio autoriaus darbštumas, kad savo gyvenimo patirtį surašė į knygas..."

Ir autorius, žodyje į skaitytojus, gambiai nusakė savo atsiminimų prigimtį: "Stengiausi išdėstyti gyvenimo reiškinių faktus paprastai, be ypatingų gudrybių, pagal savo išvalumą, kaip iš savo akiračio juos supra tau".

Ši 216 puslapių knyga, kaip ir kitos Juozo Kapačinsko knygos, turi gerą apipavidalinimą, kietu viršeliu, gausiai iliustruota, itin geras tipografinis darbas. Trys Juozo Kapačinsko memuarinės knygos, beveik 700 ilius truoto teksto puslapiai, sudaro stambų įnašą į lietuvių išėivijos memuarinį žanrą. Tai istorinių žinių sandėlis būsimiesiems istorikams, tai pagavus skaitinys kiekvienam, kam tos temos įdomios ir vertingos. Autorius turi tą gaivalingą žurnalistinį polinkį, kas neleidžia jam atsiminimų upės pasukti vien tiktai asmenišku savo išgyvenimų vaga. Jis perdėn visuomeniškas, todėl tiktai protarpiais, tarp įvairių visuomeniškos reikšmės įvykių, tarp stambių ar smulkesnių perspektyvų, rėgimė autoriaus gyvenimo taką. Jis pasiūlo, mas skaitytojui matyti tiktai tiek, kad būtų suteiktas skaitytojui tas matymo punktas, iš kurio gyvenimo smulkmenas ir stambiausias gyvenimo stambmenas mato knygos autorius. Šita palaiminga savybė ir perkelia Juozo Kapačinsko atsiminimus

iš siauro asmeniškumo į kitą sferą, į kitą lygmenį: jis vaizduoja visuomenės laikotarpio padėtį su tais atributais, kurie buvo ir kurie gali be ženklo išnykti laikui gyvenimo pėdsakus naikinant.

Ilustracijos talkina šiam akimirkos pagavimui. Tos pat ilustracijos pagilina istorinio stabilumo momentą. Tenka manyti, kad tos ilustracijos savaip unikalios, asmeniškos autoriaus įžvalgos pagautos, retos.

Knygoje keturios, beveik lygios savo pločiu, dalys: autoriaus darbas "Sandaros" redakcijoje, lietuviškos Čikagos ir lietuviškų organizacijų apžvalga, lietuviškos Čikagos dinamizmas ir kelionės įspūdžių pynė. Šita schema leidžia autoriui (ir skaitytojui) susidurti su tais šaltiniais, kurie tenkina lietuvišką Čikagos gyvenimą - su organizacijomis, jų siekais ir darbuote. Į kiekvieną šių aspektų autorius žiūri šiltai, optimistiškai, pritariančiai. Ar tai kalbama apie Čikagos lietuvių operą, ar apie Lietuvių žurnalistų sąjungą, ar apie gausingą lietuviško dinamizmo margumą - autorius (ir skaitytojas) jaučia gaivalingą džiaugsmą: mes esame gyvi; mūsų veikimas našus!

Šito optimizmo ženkle buvo išlaikytos ankstesnės autoriaus memuarinės knygos. Kartais suskamba vienas kitas desperatiškas posakis, k. antai: "Per tą laiką neatsikratėme vieno neigiamo atsivežto bruožo - nemokam ir nerandam kelio į vienybę dirbti drauge su skirtingos nuomonės žmonėmis" (psl. 108). Tačiau donelaitiškas atsidūsimas skęsta geros autoriaus nuotaikos, optimistinių prognozių vilnyse. Gal būt, ši esminė buvusiųjų atsiminimų nuotaika šiltai imponavo skaitytojams, kurių lašai pademonstruoti "skaitytojų atsiliepimų" skyrelyje (psl. 197-203)?

"Siaubingos dienos" ir "Išėivio

dalia" kaip tik jautriai įvertinti dėl autoriaus atvirumo, nuoširdumo, įvykių ir išgyvenimų fotografinio aiškumo. Didžiausia gi Juozo Kapačinsko dorybė - jo vaizdavimo būdo paprastumas, šalinimasis bet kokio manieringumo, laikymasis esminio kelio, be išbėgų į šalutinius takelius. Savo metu beletristikoje grūmėse dvi srovės "verizmas" (ištikimybė tiesai) ir "natūralizmas". Tai nejučiomis prisimena beskaitant Juozo Kapačinsko knygas. Ne be reikalo prof. J. Eretas palygino jas su Balzaco "Comédie humaine", o Pr. Čepėnas - su Upton Sinclair romanais. Alė Rūta pavadino tas knygas "lietuvių tremtinio paminklu". Petronėlė Orintaitė teigė "Turinys naudingas ypač tuo, kad viskas aprašoma tikroviškai, t.y. taip, kaip buvo".

Tai literatų įspūdžio atgarsiai. Pridurkime, kad Juozas Kapačinskas skaudžias temas paliesdamas, niekur nenusikalto estetikos normoms. Jis gerai žinojo, kada statomas reikšmingasis taškas. Bet, kartu, jis niekad neišdavė tikroviškumo, tuo tapdamas dalimi visų, kas šiaip ar taip buvo bendro likimo brolis. Jo "Spaudos baruose" tretysis atsiminimų tomas yra organiška dalis bendrų jo prisiminimų. Knyga verta plataus skaitytojų dėmesio. Autorius dedikavo šią knygą savo motinos Teofilės atminimui.

Spaudė M. Morkūno spaustuvė.
1979.

LAISVOJI LIETUVA

Mokyklinis Portugalų-Lietuvių Kalbų Žodynas

Paruošė Alf. D. Petraitis ir Liucija Jodelytė Butrimavičienė. Išleido Brazilijos Lietuvių Bendruomenė 1979 metų pradžioje. Tiražas 1000 egzempliorių.

Šis žodynėlis skiriamas lietuvių kalbos šeštadieninėms mokykloms ir visiems tiems, kurie nori šiek tiek pramokti lietuviškai. Tai antroji dalis: portugališkai lietuviškoji. Žodynėlio apimtis virš 5000 žodžių.

Kaina Cr. 50,00

DR. JONAS NICIPORCIUKAS

CIRURGIÃO DENTISTA
CROSP. 6049

R. Cap. Pacheco Chaves 1206 fone: 273-6696

R. Itapeva, 49 - Cj. 35 fone: 288-4770

FÁBRICA DE GUARDA - CHUVAS

Guarda Chuvas de todos os tipos. para homens, senhoras e crianças.

Mini-sombrinhas, tipo Italiano e Alemão.

Vicente Vitor Banys Ltda.

Rua Coelho Barradas, 104 - V. Prudente - Fone: 274-0677

Res.: 274-1886

V EXPOSIÇÃO CULTURAL DOS IMIGRANTES da VI Olimpíada dos Imigrantes

De 5 a 14 de Junho de 1981 na Bienal de São Paulo

PROGRAMAS DA ABERTURA E DO ENCERRAMENTO

A — PROGRAMA DA ABERTURA

1. LOCAL: Bienal de São Paulo - 2º Andar
2. DATA: 05 de junho de 1.981
3. HORÁRIO: 20.00 horas

4. PROGRAMA

- Recepção da autoridade
- Saudação - Abertura
- Concurso de Rainha

5. DESENVOLVIMENTO DO PROGRAMA

a. RECEPÇÃO DAS AUTORIDADES

- A Comissão Organizadora receberá as autoridades e as encaminhará à Tribuna Oficial.

b. SAUDAÇÃO — ABERTURA

- O Ten. Cel. SERGIO BARCELLOS, em nome da Comissão Organizadora, fará uma saudação aos expositores e às autoridades;

- convidará uma personalidade para abrir a V Exposição Cultural dos Imigrantes;

- a personalidade convidada fará a abertura, dizendo: "DECLARO ABERTA A V EXPOSIÇÃO CULTURAL DOS IMIGRANTES";

- a Banda de Música da Polícia Militar de São Paulo executará Hino Nacional Brasileiro.

c. CONCURSO DE RAINHA

- HORA:- Após o término da execução do Hino Nacional.

- LOCAL:- Palco.

- CONCENTRAÇÃO: As candidatas deverão apresentar à comissão, já prontas, até às 19.00 horas para receberem os seus números.

- LOCAL DE CONCENTRAÇÃO:- (Croqui)

- TRAJE:- Típico de cada colônia.

- DESFILE

- Conjunto:- Em grupos de oito, as candidatas desfilarão para o Júri.

- Poderá haver outro desfile, em conjunto, caso o Júri assim o desejar.

- Individual:- Terminado o desfile em conjunto, terá início o desfile individual.

- Os desfiles se realizarão com um fundo musical.

— JÚRI

- Composto por elementos destacados da sociedade de São Paulo. Julgará as candidatas atribuindo-lhes notas de 1 (um) a 5 (cinco), nos quesitos Beleza, Silhueta, Elegância, Graça e Conjunto.

- Terminado o julgamento, cada jurado fechará seu envelope, assinando e lacrando-o.

— REUNIÃO DE TREINAMENTO

- Dia: 02 de junho

- Hora: 20.00 horas

- Participantes: Todas as candidatas inscritas.

B — PROGRAMA DE ENCERRAMENTO

1. LOCAL: Bienal de São Paulo - 2º Andar

2. DATA: 14 de junho de 1.981

3. HORÁRIO: 20.00 horas

4. PROGRAMA

- Concentração

- Entrada das candidatas - Dispositivo

- Entrada da Rainha da V Olimpíada dos Imigrantes

- Proclamação do resultado do Concurso

- Coroação da Rainha da VI Olimpíada dos Imigrantes

- Saudação da Comissão Organizadora - Encerramento

- Retirada das Rainhas, Princesas e Candidatas.

5. DESENVOLVIMENTO DOS PROGRAMAS

a. CONCENTRAÇÃO

LOCAL: Figurará no croqui a ser apresentado.

HORA: As candidatas deverão se apresentar à Comissão de desfile, devidamente prontas, até às 19.15 horas.

b. ENTRADA DAS CANDIDATAS

- As candidatas em coluna por dois, entrarão pelas duas portas do palco, desfilarão e irão ocupar seus lugares (ver croqui) ao som de música executada pela Banda.

c. ENTRADA DA RAINHA DA V OLIMPÍADA DOS IMIGRANTES

- Pelo mesmo itinerário das candidatas, a rainha se dirigirá até o Pódio.

d. PROCLAMAÇÃO DO RESULTADO

- A Comissão Organizadora proclamará o resultado do Concurso de Rainha da VI Olimpíada dos Imigrantes;

- Os nomes das vencedoras serão anunciados do 5º para o 1º lugar;

- A proporção que o nome for anunciado, a candidata sairá do dispositivo e irá ocupar seu lugar no Pódio.

e. COROÇÃO DA RAINHA DA VI OLIMPÍADA DOS IMIGRANTES

- A Rainha da V Olimpíada colocará a Coroa e a Faixa na nova Rainha;

- Membros da Comissão Organizadora colocarão as faixas nas quatro princesas;

- A Banda executará uma música vibrante.

f. SAUDAÇÃO E ENCERRAMENTO

- Em nome da Comissão Organizadora, o Ten. Cel. SERGIO BARCELLOS fará um agradecimento e encerrará a V EXPOSIÇÃO CULTURAL DOS IMIGRANTES.

- A Banda executará o Hino Nacional, cantado por todos.

g. RETIRADA DAS RAINHAS, PRINCESAS E CANDIDATAS

- Ao som da valsa do adeus as rainhas, princesas e candidatas se retirarão, pelo itinerário que será fixado no croqui.

C - DIREÇÃO

- A cargo da Comissão de Desfile, composta de: Sra. MARISA BARCELLOS e Sta. ROSANA

D - DIVERSOS

- CONVITES: A entrada é franca, só haverá convites para a Tribuna Oficial.

Dra. HELGA HERING

MEDICA - GYDYTOJA

HOMENS SENHORAS CRIANÇAS

KALBAMA LIETUVISKAI

Av. Eulina, 99 - V. Sta. Maria das 8:00 às 12 h.

das 14:00 às 18:00

Fone: 265-7590

Rua Quartim Barbosa, 6 -

B. do Limão

J. BUTRIMAVIČIUS

ADVOCACIA

CIVIL: Inventário, Despejo, etc.

COMERCIAL: Falência, Cobrança, etc.

TRIBUTÁRIA: Imposto de Renda, ICM, IPI

Rua Barão de Iguaçu, 212 - 4º and.s/45 - Liberdade Fone: 279-5937

Horário das 9:00 às 11:00 e das 14:00 às 18:00

Rua Campos Novos, 590 - V. Zelina - Horário das 19:00 às 21:00

KALBAMA LIETUVIŠKAI

MŪSŲ ORGANIZACIJŲ DARBAI

Pirmoji gegužės mėn. savaitė išjudino gana didelį skaičių mūsų tautiečių, kurie aktyviai dalyvavo dviejuose susirinkimuose.

Pirmasis, kuris įvyko gegužės 5 dieną šv. Juozapo Parapijos Klebonijoje, pasveikino čionai atvykusį kunigą Kazimierą Kuzminską, atvažiavusį iš Čikagos į Pietų Ameriką aplankyti čia esančias lietuvių kolonijas. Jo kelionės tikslas svarbus: būdamas LKB Kronikoms Leisti Sąjungos pirmininku, pateikė įdomių informacijų apie Kronikos vertimą į anglų, prancūzų, vokiečių, italų ir ispanų kalbas. Papasakojo apie jau atliktus darbus, knygų platinimą ir susirūpinimą ir reikalingumą versti gautas Kronikas į portugalų kalbą, turint omenyje, kad Brazilija yra pats didžiausias katalikiškas kraštas pasaulyje.

Susirinkimo dalyviai painformavo kun. K. Kuzminską apie čia gyvenančių lietuvių ekonomines sąlygas, ir bendrai apie Braziliją kaip kraštą, kuris šiuo metu pergyvena vieną iš didžiausių infliacijų savo ekonominio gyvenimo istorijoje. Prieita išvados, kad kol dar nėra išverstų Kronikų į portugalų kalbą, reikia skleisti kuo galima daugiau jau turimas knygas išverstas ispaniškai. Kronika turi būti dalinama arba siūloma šio krašto universitetams, mokslo akademijoms, dvasiškiems ir valdžios pareigūnams.

Padėkoję širdingai kunigui K. Kuzmicui apie įdomius pranešimus, dalyviai pasižadėjo kuo galėdami daugiau prisidėti prie to kilnaus ir reikalingo darbo, platindami Kronikos knygas ir tuo būdu skelbdami plačiam pasauliui apie daromas skriaudas ir persekiojimus mūsų broliams ir sesėms gyvenantiems pavergtoje Lietuvoje.

Gegužės 7 dieną 20:00 val. Lietuvių Sąjungos rūmuose, rua Lituânia, kviečiant B.L. Bendruomenės pirmininkui p. J. Tatarūnui, visų São Pauly esančių organizacijų ir būrelių pirmininkus ir atstovus, įvyko antras svarbus šio mėnesio susirinkimas. Tikslai šito susirinkimo labai svarbūs:

a) Sudaryti Lietuvos Muziejaus ir Archyvo Komisiją, kuri galėtų pradėti neatidėliojant dirbti šitą svarbų darbą. Šia proga p. Ald. Valavičienė pranešė, kad yra gavusi iš kun. J. Giedrio iš Urugvajaus vieną istorišką pažymėjimą ir medalį, kuris buvo suteiktas p. Broniui Blavesčiūnui,

Lietuvos Pasiuntinybės pirmajam sekretoriui Rio de Janeire, 1940 metais. Tai pirmas oficialus įnašas į steigiamą Archyvą. Dėkojame kun. J. Giedriui ir p. A. Valavičienei už pasitarnavimą.

Ta pačia proga buvo nutarta kreiptis į Brazilijoje gyvenančius lietuvius ir jų vaikus ir anūkus, kad neišmestų turimas lietuviškas knygas, laikraščius, žurnalus, fotografijas, pažymėjimus, medalius ar šiaip kokias relikvijas ar dalykus atsivežtus iš Lietuvos, o perduotų Muziejaus Komisijai, kad juos galima būtų peržiūrėti ir, įvertinus, panaudoti būsimam Lietuviškam Muziejui Brazilijoje.

b) Artinasi baisiojo birželio 40-mečio sukaktuvės. Norima atžymėti šią datą ypatingesniais pasiruošimais-minėjimu. Ta proga, kun. Gavėno pastangomis bus laikomos iškilmingos šv. Mišios São Paulo Katedroje, kurias celebruos Kardinalas Dom Paulo Evaristo Arns, birželio 14 dieną, sekmadienį, 10:30 val. **TODĖL YRA PRAŠOMI IR SKATINAMI BE IŠIMTIES VISI SĂO PAULYJE GYVENANTIEJI LIETUVIAI ŠITOSE APEIGOSE DALYVAUTI.**

Ypatingai svarbu, kad visi Jaunimo Organizacijų dalyviai pasipuoštų tautiniais rūbais. Bus paruošti plakatai, pamfletai ir deklaracijos. Pramatyta išsiuntinėti kvietimus vietinės spaudos dienraščiams, radijo ir televizijos stotims, Gubernatoriui ir Burmistruui ir jų kabinetams, valdžios atstovams ir konsulatams. Ta pačia proga jau yra ruošiami straipsniai, kurie bus pateikti São Paulo laikraščiams, išryškinant Lietuvos politinę padėtį, pavergtų tautų kovą už nepriklausomybę ir masines deportacijas.

Be abejo šitas minėjimas pareikalaus didelio darbo ir pasiruošimo, bet susirinkimo metu visiems pasidalinus pareigomis, nebus sunku tuos uždavinius atlikti. Todėl dar kartą prašome visų, kad gausiu atsilankymu į Katedrą paremtų tuos, kurie atsidavę dirba tėvynės labui ir prisijungtų prie maldos už tuos, kurie padėjo savo gyvybę Sibiro pusnyse.

Į posėdį atvyko 23 asmenys atstovaudami 12 iš 14 São Paulyje esančių orga-

nizacijų ir būrelių. Jautėsi didelis noras bendradarbiauti ir palaikyti artimesnius draugiškus ryšius, paliekant tolimoje praityje buvusius nesklandumus. Nuoširdus lietuviškas ačiū Liet. Sąjungos Pirmininkui p. Aleksandrui Bumblui už pasiūlymą naudotis Sąjungos patalpomis rengiant susirinkimus ir posėdžius. Nuotaika buvo giedri, davė didesnės progos kiekvienam pasisakyti ir padiskutuoti iškeltus klausimus. Posėdžiui pirmininkavo BLB pirminkas p. Jonas Tatarūnas. Pabaigai išger-ta arbatėlė su užkandėliais dar labiau suartino esančius dalyvius, kurie visi, tikiu, turi vieną gražų tikslą: platinti ir garsinti Lietuvos vardą ir stengtis išlaikyti lietuviškumą mūsų kolonijoje. Dėkojame p. Marytei Bumblienei ir šeiminkams už vaišes.

DAR KELETAS INFORMACIJŲ:

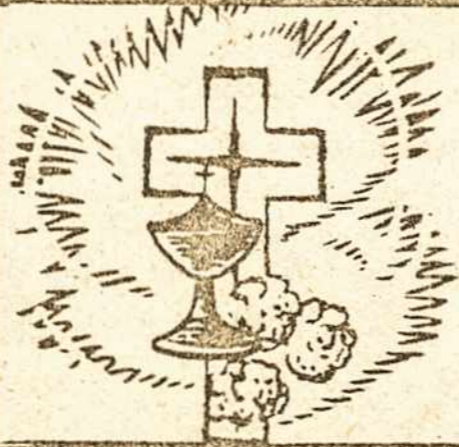
Birželio 5 dieną, penktadienį, 14:00 val. bus Imigrantų Parodos atidarymas Ibirapueroje BIENAL pastate. Parodos organizavimo darbai jau vyksta, taigi jau iš anksto nuoširdžiai kviečiame visus toje parodoje dalyvauti ir, kas gali, prisidėti eksponatais ar šiap meno išdirbiniais, kad daugiau praturtintų mūsų lietuvišką skyrių. Parodos uždarymas bus sekmadienį, birželio 14 dieną.

Gegužės 30 dieną, šeštadienį, bus Tarp-tautinis Dainų Festivalis pas Japonus, rua São Joaquim (Cultura Japonesa). Šis IV Festivalis yra atkeltas iš rugsėjo—spalio mėn., kada įvyks tik Šokių Ansamblių tarptautinis pasirodymas. "Volungės" choras sparčiai repetuoja ir jau yra paruošęs 5 naujas dainas. Choras kaskart auga, darbas didėja. Aktualių choristų jau yra virš 40.

Literatūros Būrelio susirinkimas įvyks gegužės 30 dieną 19:00 val. pas p.p. Alg. H. Mošinskis, Rua Prof. J. Arruda, 176, apto. 12 Tel. 65-0907.

Rugpiūčio pradžioje, atrodo, bus "Volungės" choro išvyka į Rio de Janeiro. Kol kas neturime daugiau konkrečių žinių. Eina pasitarimai tarp Rio ir São Paulo.

Janina Valavičienė

M I Š I O S

už A.A. Ursulę, Veroniką, Viktorą, Vinčą

M E I L I U S

bus atlaikytos gegužės 23 d. 20 val. Šv. Kazimiero parapijos koplyčioje.

Užprašė Marytė Meilus-Guzienė ir kviečia artimuosius dalyvauti.

RYMANTĖ STEPONAITIS
 TRADUTORA JURAMENTADA
 LITUANO

Horário Comercial: Das 19 as 21horas:
 Tels.: 853-0026 R.Pedroso Alvarenga,
 881-7792 505, - ap.57 Tel.:
 852-0677, São Paulo

Dr. ALEKSAS KALINAUSKAS

Dr. PAULO KALINAUSKAS

ADVOGADOS

Inventário, Despejo, Desquite, Divorcio,
 Processo Crime, Processo Trabalhista, Etc.

Rua 15 de Novembro, 244 - 4 and - Conj. 9 - Fone: 37-8958

PRANEŠIMAS**LIETUVOS DIENA**

Visos Brazilijos vyskupai gavo iš CNB B oficialų laišką, kuriuo prašomi savo vyskupijose pravesti **MALDOS DIENĄ UŽ LIETUVĄ**.

São Paulo arkivyskupas, kardinolas Dom Paulo Evaristo Arns, laikys Mišias už Lietuvą birželio (junho) 14, sekmadienį, 10,30 val. katedroj.

Todėl tą dieną visi – choristai – jaunimas – vyrai – moterys vaikai, lietuviai ir jų bičiuliai –

**VISI Į SĂO PAULO
KATEDRĂ.**

PAMALDOS UŽ POPIEŽIŲ

Pasikėsinimas prieš Popiežiaus gyvybę sukrėtė visus. Ir mes, lietuviai, kurie ypatingai jaučiame dabartinio Popiežiaus asmeny, ir žmoniškai kalbant, mūsų tautos užtarėją ir globėją, nekartą pasisakiusi, kad Jis kasdien prisimena Lietuvą, jautėm ir jaučiam pareigą būti su juo ypač šioj skausmo valandoj. Gi didžiausias krikščionio ginklas ir pagalbos įrankis – malda.

Tos pačios gegužės 13-tos vakarą buvo atlaikytos Mišios už Popiežiaus sveikatą. Ir toliau visi tikintieji Jį prisimenam savo maldose.

ATNAUJINTAS PASIAUKOJIMAS

Lietuva pirmą kartą buvo paaukota Švč. Dievo Motinai Marijai dar Lenkijos-Lietuvos karaliaus Jonio Kazimiero laikais 1656 metais.

1952 m. gegužės 13 d. Lietuvos vyskupai Romoje oficialiai paaukojo Lietuvą Nekalčiausiai Marijos Širdžiai, pagal Fatimoj apsiariusios Marijos pageidavimą. Ir esame kviečiami kasmet tą pasiaukojimą viešai atnaujinti. Kas šv. Kazimiero parapijoj buvo atlikta gegužės 17 dieną.

"KUR BUVO VYSK. MARCINKUS?"

O ESTADO DE SĂO PAULO korespondentas iš Romos, Rocco Morabito (15.5.1981), klausia: "Kodėl Amerikos lietuvis vyskupas (o bispo lituano-americano) Paul Marcinkus nestovėjo šalia Popiežiaus, kai šis buvo užpultas?" Ir atsako: vysk. Marcinkus organizuoja Popiežiaus keliones į užsienius, tačiau niekuomet nedalyvauja įprastose audiencijose Vatikane, kur Popiežiaus apsauga rūpinasi šveicarų būrys ir italų policija. Jis turi kitas pareigas.

Matyt, dabar jau visi žino, kad vysk. P. Marcinkus yra lietuvis.

Auka prisidėk prie lietuviškos spaudos išlaikymo!

Sveikiname

**POPIEŽIŲ JONĄ PAULIŲ II
JŲ 61-OJO GIMTADIENIO (1920.V.18) PROGA, IR, MELSDAMIESI, SU DIDELIU DĖKINGUMU JAM LINKIME GREITAI PASVEIKTI.**

BRAZILIJOS LIETUVIAI

BROLIJOS JUBILIEJAUS PIETŪS

1981 m. Birželio 7 d. 12 val. tuoj po sumos Vila Zelinoj Jaunimo namuose bus labai gardžiai ir skaniai pagaminti pietūs.

Juos ruošia Šv. Juozapo Vyrų brolija, savo veiklos 40-čiui paminėti.

Bilietai jau platinami ir galima gauti pas rengėjus arba užsisakyti per telefoną pas Kazimierą Rinkevičių 215-7652 Joną Makusevičių 272-2450 Antaną Rudį 216-7880 ir Joną Baltaduonį.

Už bilietus reikia atsiskaityti iki birželio 3 dienos 6 val. vakaro. Nesumokėtas bilietas nebus skaitomas galiojančiu. Prie durų bilietai nebus parduodami.

**Šv. Juozapo Vyrų Brolijos
Valdyba**

SVEČIAI IŠ ARGENTINOS

Gegužės 17 atvyko iš Buenos Aires Pijus Sakalauskas, vienas seniausiųjų imigrantų, nusipelnęs veikėjas, abiejų Argentinos Lietuvių laikraščių korespondentas. Atvyko su žmona, p. Uršule, kuri susigundė atvažiuoti aplankyti seserį, Jozapitą Kundurienę, gyvenančią Parque Sevilha, São Paule. 53 metai kai nesimatė. Ir viena antros nepažino.

Susitikimas įvyko prel. Pijaus Ragažinsko dėka.

SVEČIAS IŠ MOZAMBIKO

Kazimieras Bronius Taleikis, ekonomistas, dirba Mozambike (Republica Popular de Moçambique) kaip projektuotojas industrijos srity. Grįžo aplankyti namiškių (motina gyvena Moinho Velho). Su juo keliauja žmona Veronika, čilietė, inžinierė, ir dukterys – Karolina ir Paula.

NAUJAS PILIETIS

Šių metų balandžio 27 gimė Liucijos Jodelytės ir Pijaus Butrimavičiaus antras sūnus, vardu TOMAS.

Sveikinam ne tik į lietuvišką šeimą atėjusį Tomuką, bet taip pat ir jo broliuką, laimingus tėvelius bei senelius, linkėdami visiems sveikatos ir Dievo palaimos.

IŠEJO SAJUNGOS BIULETENIS

Pasirodė naujas SAJUNGA-ALIANÇA biuletenio numeris, pažymėtas kaip nr. 19.

Leidiny (4 puslapiai) patrauklus, švairiai išleistas, su iliustracijom, pirmas puslapis su mėlynos spalvos titulu bei užrašais.

Biuleteny tuoj prisistato naujasis SAJUNGOS-ALIANÇA pirmininkas, Aleksandras Bumbliis, portugališkai ir lietuviškai. Pranešama, kad SAJUNGA šie met švenčia 50 metų sukaktį, kuriai tik kamai paminėti numatytos įvairios iniciatyvos. Ir suteikiamos įvairios informacijos iš pačios SAJUNGOS ar jos narių veiklos.

MŪSŲ MIRUSIEJI**AUGUSTINAS GOGELIS**

Gimė 3.9.1900 Utenoj
Mirė 29.1.1981 Mogi das Cruzes

Atvyko į Braziliją 1929 m. kaip Lietuvos pasiuntinio, generolo Daukanto, sekretorius. Buvo vedęs Tatianą (mire praeitais metais) kuri po pirmojo karo ilgus metus dirbo kaip gailėstingoji se suo Kauno vaikų ligoninėje. Paliko dukteris Sofiją ir Gražiną.

Nuo 1938 m. gyveno Mogi das Cruzes mieste, kur turėjo foto atelier.

Ilgametis MŪSŲ LIETUVOS ir bendrai lietuviškos spaudos skaitytojas.

Foto mėgėjas iš pat jaunystės, paliko idomų albumą Lietuvos vaizdų ir žymesnių asmenų iš pirmojo nepriklausomybės laikotarpio, kuris bus įteiktas steigiamam Brazilijos Lietuvių Archyvui.